

میراث

بندرعباس از عصر صفوی تاکنون

شهرستان بندرعباس باوسعتی معادل ۲۷هزار و ۳۱۶کیلومترمربع به دلیل قرارگیری در موقعیت منحصربه‌فرد شمالی تنگه هرمز، از دوران صفویه تاکنون به قطب اصلی تجارت جهانی و نقطه‌ای حیاتی برای تلاقی فرهنگ‌ها تبدیل شده‌است.

به گزارش ایرنا، مجتمع بندری شهید رجایی و بندر شهید باهنر به‌عنوان نقطه اتکای اقتصاد ایران در راستای جابه‌جایی کالاو وجود پالایشگاه‌های متعدد نفت و گاز و کارخانه‌های بزرگ صنعتی مانند فولاد، آلومینیوم، روی و... در کنار بندرعباس، این شهر را به شهری مهم در زمینه بازرگانی و صنعت کشور و همچنین منطقه تبدیل کرده‌است.

باستان‌شناس و پژوهشگر تاریخ هرمزگان در این زمینه گفت: شهر بندرعباس در عصر صفوی، نه یک بندر ساده که شریان حیاتی اقتصاد جهان و کلانشهری چندفرهنگی بود که در آن، آزادی آیین‌ها و رونق تجارت، هویت منحصربه‌فردی به این خطه بخشیده بود. حسین حسین‌زاده‌شهبایی افزود: در گذر پرفراز و نشیب تاریخ ایران، نام بندرعباس با چنان شکوهی گره خورده که بسیاری از گردشگران و جهانگردان غربی را در چهار قرن پیش به حیرت وامی‌داشت. وی اظهار کرد: این شهر که پس از خروج پرتغالی‌ها نام و نشان تازه‌ای یافت، در دوران طلایی صفویه به چنان جایگاهی رسید که به دروازه ورود و خروج ثروت‌های بزرگ شهرت یافت.

■بندرعباس؛ میعادگاه جهانیان در قرن ۱۷ میلادی

این باستان‌شناس هرمزگانی با تشریح وضعیت بندرعباس در دوران صفویه تصریح کرد: سفرنامه‌های به جای مانده از سیاحان ایتالیایی که در آن روزگار از این منطقه بازدید کرده‌اند، تصویری از یک کلانشهر وسیع، پرجمعیت وبسیار مدرن برای زمان خود ارائه می‌دهند. حسین‌زاده‌شهبایی ادامه داد: نکته حائز اهمیت در این گزارش‌ها، رواداری مذهبی و آزادی فرهنگی حاکم بر این شهر است، به طوری که در بندرعباس ۴۰۰ سال پیش، ملیت‌های مختلف با آیین‌های متفاوت در کنار هم زیست می‌کردند ووجه اشتراک همه آن‌ها، تکیه بر تجارت و بازرگانی بود که شهر را به یک مرکز اقتصادی بین‌المللی تبدیل کرد.

■ زیرساخت‌هایی که تمدن‌سازی کردند

وی با اشاره به جزئیات سفرنامه‌ها، بیان کرد: اگر امروز از معماری بندری سخن می‌گوییم، ریشه آن در همان دوران است و «برنیه» در سفرنامه خود به صراحت به انبارهای بزرگ، تأسیسات بندری گسترده و خانه‌های دوطبقه‌ای اشاره می‌کند که نشان از نبوغ مهندسی و مدیریت شهری آن زمان دارد.

حسین‌زاده‌شهبایی خاطرنشان کرد: بندرعباس در آن عصر، نه یک سکونتگاه ساده، بلکه پایگاهی استراتژیک بود که کشتی‌های تجاری از آنجا مسیرهای دریایی را به سمت هند، چین، آفریقا و بنادر بزرگ شرق دور دری‌نورد دیدند.

■ میراث تدوام در فرهنگ و آداب مردم هرمزگان

این پژوهشگر تاریخ با بیان اینکه بندرعباس در عصر صفوی فقط کالا مبادله نمی‌کرد، افزود: این داد و ستدها سرآغاز یک پیوند عمیق فرهنگی بود و تأثیر و تأثرات حاصل از این مراودات، همچنان در تار و پود زندگی مردم هرمزگان زنده‌است.

وی اضافه کرد: وقتی به گویش مردم پوشش‌های سنتی، ذائقه غذایی و حتی خرد فرهنگ‌های ساحل نشینان نگاه می‌کنیم، ردپای آن دوران جهانی را می‌بینیم به طوری که بندرعباس امروز، میراث‌دار آن گفتمان تجاری و فرهنگی ۴۰۰ سال پیش است.

این باستان‌شناس هرمزگانی گفت: بررسی اسناد تاریخی و کاوش در لایه‌های پنهان تاریخ بندرعباس نشان می‌دهد این شهر نه برحسب اتفاق، بلکه بر مدار یک سیاست‌گذاری کلان و هوشمندانه در عصر صفوی، توانست به عنوان قطب تجارت منطقه شناخته شود.

حسین‌زاده‌شهبایی، پیوند میان بندرعباس گذشته و حال را فراتر از دیوارها و انبارها دانست و عنوان کرد: این پیوند، در سبک زندگی مردمانی نهفته‌است که در طول سده‌ها، میزبان فرهنگ‌های مختلف بوده‌ولی هویت اصیل خود را حفظ کرده‌اند.

جدول ۹۴۹۸

		۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۱																
۲																
۳																
۴																
۵																
۶																
۷																
۸																
۹																
۱۰																
۱۱																
۱۲																
۱۳																
۱۴																
۱۵																

■افقی

۱. نقاش و مجسمه‌ساز اسپانیایی که همراه با «ژوربراک»، مکتب نقاشی «کوبیسم» را بنا نهادند- تصویر ۲. سال - با این املا هم بندپای گزنده‌ای است از خانواده عنکبوتیان - پیغام ۳. آخرین رمق- جانوری افسانه‌ای با ظاهری شبیه انسان و هیکلی ترسناک- هم‌معنی ۴. غذای تزیینی - بالا آمدن آب دریا- سعی و تلاش- نوعی پارچه توری زیر و پر از نقش‌های گل و بوته‌ای برجسته ۵. آمریکایی - درخت زبان گنجشک- ویتامین جدولی ۶. وداع کردن- خودداری از خوردن و آشامیدن- جعبه‌ای که قطعات رایانه داخل آن نصب می‌شود ۷. چون که- بیخ گیاه ریواس - «کلاه» انگلیسی ۸. حاجت و خواسته - دانک - خداوند در گویش تورات ۹. عزیز همگان - دو صدا به موازات هم را گویند - دیباچه ۱۰. مکر و حيله- بیگانگان- تئوسری خور کارگاه آهنگری ۱۱. لاستیک متجمع -دریا - حیوان مردارخوار ۱۲. آنچه از میت به‌جا ماند- سر فوتبالی - بالا- سطل آبکشی ۱۳. آواره و بی خانمان - لشکر هاست و جمع «عسکر» - همه ۱۴. آزادی- رودخانه‌ای پر آب در خوزستان که شاهد دلاورمردی‌های رزمندگان اسلام در دفاع مقدس بود- اجسام ۱۵. طناب مستحکم- اثری

پروژه انتقال آب ارس به تأمین اعتبار گره خورده‌است

تبریز چشم به راه منبع پایدار آب

گره استان‌ها | تبریز یکی از پرجمعیت‌ترین کلانشهرهای ایران، سال هاست چشم‌انتظار پروژه‌ای است که قرار بود امنیت آبی این شهر وبخش قابل توجهی از آذربایجان شرقی را برای سال‌های آینده تضمین کند. طرح انتقال آب ارس که بیش از یک دهه‌پیش با هدف تأمین آب شرب پایدار و کاهش وابستگی به منابع محدود موجود کلید خورد، از همان ابتدا به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پروژه‌های زیرساختی شمال غرب کشور معرفی شد؛ طرحی که بارها از آن با عنوان «اولویت ملی» یاد شده و تکمیل آن در دولت‌های مختلف وعده داده شده‌است.

با این حال، گذشت سال‌ها از آغاز عملیات اجرایی این پروژه هنوز به معنای پایان آن نیست. در این مدت، مسئولان مختلف از پیشرفت طرح، تخصیص اعتبار، رفع موانع و نزدیک بودن زمان بهره‌برداری سخن گفته‌اند، اما پروژه همچنان در فهرست طرح‌های نیمه‌تمام باقی مانده‌است. در شرایطی که کاهش منابع آبی، افزایش مصرف، افت ذخایر سدهای تأمین‌کننده آب تبریز و نگرانی از آینده تأمین آب شرب، اهمیت این پروژه را بیش از گذشته افزایش داده، پرسش اصلی این است که انتقال آب ارس اکنون در چه مرحله‌ای قرار دارد و چه زمانی قرار است به بهره‌برداری برسد؟

■ پروژه‌ای که قرار بود طی پنج سال تمام شود

مطالعات اولیه طرح انتقال آب رودخانه ارس به شمال شرق دریاچه ارومیه از دهه ۸۰ آغاز و سرانجام در ۲۶ مرداد ۱۳۹۲ کلنگ‌زنی شد.

بر اساس طراحی اولیه، این طرح شامل آب‌گیری از حاشیه رودخانه ارس در محدوده جلغای منطقه آزاد ارس با ظرفیت انتقال ۳۰۰ میلیون مترمکعب آب در سال، خط انتقال فولادی به قطر ۲هزار ۲۰۰میلیمتر و طول ۱۳۴ کیلومتر، تونل انتقال ۵/۵کیلومتری، هشت ایستگاه پمپاژ و تأسیسات جانبی بود.

در زمان آغاز پروژه اعلام شد عملیات اجرایی طی حدود چهار تا پنج سال به پایان می‌رسد و بهره‌برداری از آن در سال‌های ۱۳۹۶ یا ۱۳۹۷ آغاز خواهد شد؛ اما این برنامه محقق نشد و اکنون پس از گذشت بیش از یک دهه، پروژه همچنان درگیر تکمیل زیرساخت‌ها و تأمین منابع مالی است.

■ نیاز آبی تبریز؛ چرا انتقال آب ارس اهمیت دارد؟

بر اساس اعلام شرکت آب و فاضلاب آذربایجان شرقی، این استان روزانه حدود ۱۳ مترمکعب بر ثانیه آب شرب نیاز دارد

که حدود ۳/۵ مترمکعب بر ثانیه آن مربوط به روستاها و مابقی مربوط به شهرهاست.

ابراهیم سلیمانی، مدیرعامل آبفا آذربایجان شرقی با اشاره

به جایگاه تبریز در مصرف آب استان اظهار کرد: از مجموع ۹/۵مترمکعب بر ثانیه آب مصرفی شهرهای استان، حدود ۶مترمکعب بر ثانیه به کلانشهر تبریز اختصاص دارد.

به گفته وی، منابع تأمین آب تبریز شامل انتقال آب از

زرینه‌رود، سد نهند و چاه‌های دامنه شمالی سپهند است؛ به‌گونه‌ای که ۵۰درصد آب این شهر از زرینه‌رود، ۱۳درصد از سد نهند و مابقی از چاه‌های دامنه شمالی سپهند تأمین می‌شود.

جنگ تحمیلی ۵۰همت به خوزستان خسارت وارد کرد

موالی‌زاده ادامه داد: همچنین دوشرکت کشتی‌سازی اروندان و شهید موسوی نیز از این حملات در امان نمانده و دچار خسارت‌های سنگینی شده‌اند که نیازمند بازسازی فوری است.

استاندار خوزستان در خصوص مصوبات ستاد ملی بازسازی مبنی بر مشارکت شهرداری‌های کلانشهرها تصریح کرد: شهرداری اهواز با توجه به پرداخت ماهانه ۶همت حقوق کارکنان، توان مالی برای درود به بازسازی نقاط آسیب‌دیده را ندارد و

خواستار معافیت این شهرداری از تعهدات مذکور هستیم. موالی‌زاده با اشاره به تلاش‌های استانداری برای حفظ اشتغال خاطرنشان کرد: با پیگیری‌های صورت گرفته از تعدیل ۵هزار نیروی کار که می‌توانست استان را به سمت یک بحران اجتماعی سوق دهد جلوگیری شد و این رقم به زیر ۵هزار نفر کاهش یافت، با این حال ادامه این روند از سوی شرکت‌ها در گرو تأمین زیرساخت‌هاست.

از «نسرین ثامنی» بانوی نویسنده ایرانی

■عمودی

۱. منش و اصول اخلاقی - به مراد دل نرسیده - آزاده دشت کربلا ۲.

نوعی گل زیبای پرپشت - همیشگی - نشانی ۳. بالا- منشی و نویسنده - نظریه سیاسی ۴. رنگ و فام - گوشواره - نوشیدنی ۵. جانوری شبیه سوسمار که «آدرشین» هم نام دارد- ضمیر اتحاد- عدد رمز ۶. یادگانی معروف در تهران - خواهر - عقیده انتخاباتی ۷. حرف نهم یونانی - بله آلمانی - سرزنشگر - طاقچه بالا ۸. جیب خودمانی - طیور - فراخواندن ۹. زانوت‌رسان خیالی - آقای فرانسوی - پستی در زمین فوتبال - بزرگش نشانه نژدن است ۱۰. جدرستم - جنگ و نبرد - عمل انفرادی ۱۱. جوی خون - شهر جشنواره - شهری در آلمان ۱۲. ساقه قارچ در گیاه‌شناسی - الهه جنگل یونان باستان - حیوان اهلی ۱۳. عید مسیحیان مصادف با نخستین بدر پس از اعتدال بهاری - غمگسار - پخش و پراکنده کردن ۱۴. بازیکن سال‌های پیش تیم فوتبال «میلان» که با ۱۴۲بازی برای تیم ملی برزیل در کنار نیمار بیشترین تعداد حضور در بازی‌های بین‌المللی را در

روستاهای مسیر اختصاص دارد.

به گفته وی، تاکنون ۴۵کیلومتر از خط انتقال به همراه ۶ ایستگاه پمپاژ اجرا شده که نشانه‌ای از پیشرفت فنی وعزم جدی در اجرای این طرح است.

■ تلاش برای تأمین ۲۵ هزار میلیارد تومان اعتبار تکمیل پروژه

یکی از اصلی‌ترین چالش‌های این پروژه در سال‌های گذشته، موضوع تأمین اعتبار بوده است. در اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ اعلام شد روند اجرای پروژه انتقال آب ارس پس از سال‌ها وقفه، با تأدیه و تخصیص بدهی ۲۲۰ میلیون دلاری جمهوری آذربایجان به ایران شتاب گرفته است. این طرح که حدود ۱۴۵کیلومتر طول دارد، شامل اجرای خطوط انتقال، ایستگاه‌های پمپاژ، مخازن ذخیره و تصفیه‌خانه است و برای تأمین بخشی از آب شرب و صنعتی ۲۲ شهر و ۱۶۹ روستا از جمله تبریز، جلفا، مرند و شبستر طراحی شده‌است.

اوایل تیر ماه امسال نیز مدیر منابع آب جلفا از پیگیری برای تأمین ۲۵ هزار میلیارد تومان اعتبار مورد نیاز برای تکمیل پروژه استراتژیک انتقال آب ارس در جریان بازدید معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور از این طرح خبر داد.

ناصر درخشانی در خصوص اقدام‌های انجام شده تصریح کرد: تاکنون ۳۵کیلومتر از خط لوله و ۶ ایستگاه پمپاژ با هزینه‌ای افزون بر ۱۰هزار میلیارد تومان از محل اعتبارات صندوق توسعه ملی اجرا شده است؛ همچنین ۱۵کیلومتر دیگر از خط لوله، تملک اراضی در مسیر ۲۰ کیلومتری و آماده‌سازی محل مخزن و تصفیه‌خانه نیز با استفاده از اعتبارات استانی و منابع داخلی شرکت آب منطقه‌ای به سرانجام رسیده‌است.

این طرح شامل خط انتقال به طول ۱۴۵کیلومتر، مخازن، ایستگاه‌های پمپاژ و سایر تأسیسات وابسته بوده و با سرمایه‌گذاری بیش از ۱۱هزار میلیارد تومان در حال اجراست. بر اساس اعلام مسئولان، برای تکمیل طرح انتقال آب ارس به حدود ۲۵هزار میلیارد تومان اعتبار نیاز است؛ در حالی که علیرضا نونین، نماینده مردم تبریز، آذرشهر و اسکو در مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد با اشاره به ضرورت اجرای این طرح گفته است: تکمیل انتقال آب ارس به ۲۷همت اعتبار نیاز دارد و پیگیری‌های لازم برای فعال شدن دوباره پروژه در حال انجام است.

همچنین در سال‌های اخیر موضوع مشارکت بخش‌های صنعتی استان برای تأمین مالی پروژه مطرح شده است. استاندار آذربایجان شرقی در نشست بررسی مشارکت شرکت مس سونگون در پروژه انتقال آب ارس اعلام کرده است مقرر شده این شرکت در اجرای طرح مشارکت کند و سازوکار اجرایی این موضوع تدوین شود.

بهرام سرمست خاطرنشان کرد: مقرر شده در هفته‌های آینده، سازوکار اجرایی این موضوع، تدوین و نهایی شود تا روند اجرایی پروژه با سرعت بیشتری دنبال شود.

سرمست دو روز گذشته در نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی نیز با اشاره به ظرفیت‌های تجاری استان، ناظر گمرکات را محور پیگیری پیشنهادهای مربوط به تسهیل واردات و صادرات دانست و افزود: منطقه آزاد ارس یکی از ظرفیت‌های مهم و کمتر استفاده شده استان است که می‌تواند نقش مؤثری در توسعه تجارت خارجی و افزایش مبادلات اقتصادی ایفا کند.

میان بازیکنان برزیل در تمام دوره‌ها دارد -از حواریون حضرت عیسی(ع)

-شعله آتش ۱۵. کشنده بی‌صدا- نوعی گوشت مرغوب کبابی- چیزهایی که پس از برآورده شدن حاجتی اتفاق کنند

حل جدول

۹۱	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۸۱	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۷۱	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۶۱	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۵۱	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۴۱	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۳۱	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۲۱	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۱۱	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۰۱	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۹۰	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۸۰	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۷۰	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۶۰	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۵۰	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۴۰	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۳۰	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۲۰	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱
۱۰	۴	۵	۳	۶	۸	۱۰	۵	۲	۸	۱	۳	۷	۹	۱۰	۱۱	۱۲
۰۰	۲	۴	۵	۱	۴	۶	۵	۱	۳	۷	۹	۱۰	۵	۲	۸	۱